

Negyvenhárom évig tanította a kisdíákokat

Nem volt véletlen a találkozásom **Németi Etelka** tanítónővel, mivel a nagyobbik unokámat oktatta az előkészítő és az első osztályban. Amikor megtudtam, hogy nyugdíjba készül, megkértem, beszéljünk el sok évtizedes pályafutásáról.

Egy júniusi délelőtt találkoztunk a nagyváradi Szacsvey Imre Általános Iskola egyik tantermében, ott, ahol Németi Etelka a lezárt 2021/22-es tanévben az elsősöket tanította. Szépen berendezett osztályterem, szép padok, a fal mellett egy szekrénysor, minden gyermek számára egy-egy fülke, ahol a dolgait tarthatja. Elsőként arra kértem a tanítónőt, meséljen az életéről:

– Tősgyökeres csillagvárosi család vagyunk, édesanyám a mai napig ott él, már a nagyszüleim is ott laktak, 1921-ben ott építettek házat. Amikor én születtem, még Zichy Mihály utca volt, most Biruinței a neve. Az általánost az akkori 6-os Számú Általános Iskolában végeztem, most Dimitrie Cantemir nevét viseli. Amikor nyolcadikban el kellett dönteni, hogy ki hol szeretne továbbtanulni, a Mogyorós líceum volt a legismertebb magyar tanintézet, mindenki oda akart menni. Az én tanítói pályafutásom a véletlennek köszönhető, mivel az osztálytársnőm nagynénje abban az időben az Orsolya óvodában volt óvónő, s nagyon szerette volna, ha a keresztlánya arra irányul. Ő mondta nekem: Hallod, Etelka, indul a magyar tanítóképző Nagyváradon, oda kellene beiratkozz, mivel te nagyon szereted a gyerekeket. Hát így indult. Nem a saját tanító nénim volt a példa számomra. Én olyan időben jártam iskolába, amikor a körmösök még mentek. A fiúk még ma is emlegetik, hogy a tanító néni végigment a padok között, és szól: tedd ki a kezedet; nem volt olyan gyerek, aki ne kapott volna körmöst. Eleinte még nem fogalmazódott meg bennem, hogy igen, én tanító akarok lenni, de valami bekattant. Amikor szüleim délután hazajöttek a munkából, ebéd közben

mondtam nekik, mit hallottam, hogy indul a képző, és hogy én megpróbálnám.

Beszélgetőtársam arról is szólt, hogy a '70-es évek elején a Mogyorósban is volt tanítóképzés. Az ő évfolyama volt azonban az első, amely már nem ott, hanem a mai görögkatolikus líceumban kezdte a tanulást. Abban az évben egyesítették ugyanis a magyar képzőt a románnal, és behozták Belényesből a román óvónőképzőt is melléjük.

– Egy-egy osztály volt magyar nyelven minden évfolyamon. Az én évfolyamomra hét megyéből érkeztek Váradra, huszonnyolcan kezdtük, és huszonhatan fejeztük be. Azt kijelenthetem, hogy nem volt könnyű bejutni, annak örülhettem, hogy mindenki támogatott és biztatott. Az osztályfőnököm felkészítőt tartott nekem, de más tanárok támogatását is elnyertem. A magyartanárom segített, mivel a szóbelin verseket is kellett mondani; énekelni kellett, ezt a zenetanárral gyakoroltam, ő eljött hozzánk, otthon volt zongoránk, és így gyakoroltunk. Aztán a sikeres felvételi után, az első évharmadban történt: éppen autóbuszban voltam, és megláttam a volt osztályfőnökömet az utcán, leszálltam, és a nyakába borultam, úgy sírtam. Ő nem tudta elképzelni, mi van velem, kérdezte, mi a baj. Azt mondtam, nem bírom, otthagytam az iskolát. Nagy szigorúság volt, vegyes tannyelvű iskola volt a képző. Volt édesapámnak egy nagyon jó barátja, aki bekerült műhelytanárnak a Mogyorós líceumba, ő egy

este eljött hozzánk, s amikor meghallottam, hol tanít, elkezdtem sírni, hogy ő a Mogyorósbán van, minden korábbi osztálytársam is ott tanul tovább, csak én nem. Ő magyarázni kezdte: te nem fogod fel, hogy mit jelent az, hogy magyar tanító lehetsz. Bejutottál, és ott akarod hagyni? Nagyon a lelkekre beszélt, úgyhogy ezután meredeken emelkedett a tanulmányi átlagom. Később ez nagyon fontos lett, mivel ezen múltott a kinevezésem. Ha eleinte nem lettem volna annyira magam alatt, akkor Nagyváradon kezdhettem volna a tanítói pályafutásomat.

– *Hol kezdett dolgozni?*

– 1979-ben végeztem, az első állomásom a Szalárd községhez tartozó Jákóhodos volt. Nap mint nap ingáztam, Váradról reggel hat óra-kor indult az autóbuszom. Emlékszem, hogy kora reggel már a paprikagyári villamosmegállóban voltam, és magamban énekelgettem: „Az első villamos már elindult felém”... Korán érkeztem a faluba, még sötét volt, villanykörte csak néhány égett az utcákon, a falu végén és egy az iskola előtt. Ameddig el nem kezdődött a tanítás, bizony nemegyszer aludtam a katedrán, de mentem biciklivel, traktorral is. Nem egyszer megtörtént, hogy eljutottam valamilyen járművel Szalárdig, onnan még három kilométer gyalog Hodosig, ha szerencsém volt, valaki felvett a járművére. Egy évig tanítottam ott. Hárman voltunk tanítók, én egy külön osztályt tanítottam, majd összevonták az osztályokat, és Hegyközszáldobágyra kerültem; ott öt évig tanítottam. De sokszor megvettem gyalog a Várad–Száldobágy utat! Már ott is összevont osztályok voltak, első-harmadik és második-negyedik. Nagyon nehéz volt. Hegyközszáldobágy Hegyközcstárhoz tartozott, a gyűlésekre oda kellett járni. Később Váradra kerültem, közben férjhez mentem. Anyósom Hegyközújlakon volt tanítónő, tehát kollégák voltunk. Ez 1984-ben történt. Ekkor bekerültem a 8-as, ma Nicolae Bălcescu Általános Iskolába, ott dolgoztam négy évig. Ott is megszűnt a posztom, éppen a forradalom előtt. Akkor átkerültem a 14-es iskolába. Ez gyakorló iskolája volt a tanítóképzőnek. A tanintézetnek a Dacia sugárúton volt a központi épülete, de egy másik is volt, túl a vasúti hídon, ott a második utcában; én ott tanítottam, ugyancsak összevont osztályt. Egy év után az igazgató lehozott a központi épületben lévő osztályokba, mert az egyik kolléganőm áttelepült Magyarországra, a másik elment nyugdíjba, két második osztály tanító nélkül maradt. Nekem ekkor már megvolt a kettes fokoza-

tom. Akkor még volt két párhuzamos osztály a 14-esben.

Németi Etelka a tanítás mellett sok mindent elvállalt, főleg kulturális tevékenységeket, színjátszó csoportban is részt vett a gyerekekkel, Száldobágyon táncsoporttal foglalkozott.

A korábbi 14-es – ma Dacia – iskolában 2010-ben megszűnt a magyar tagozat, s ő átkerült az egykori 9-esbe, amely korábban vegyes tannyelvű iskolaként működött, de a 2011/2012-es tanévtől Szacsvey Imre nevét viselő, önálló magyar iskolává alakult.

– *Azóta itt tanítok, mintegy tizenegy éve.*

Ami a pedagógiai munkámat illeti, mindig igyekeztem helytállni függetlenül attól, hogy milyenek voltak a körülmények, és úgy érzem, az elmúlt 43 évben, amíg tanítottam, ez sikerült. Bárhová kerültem is, végig kellett járnom a ranglétrát. Nekem ez nagy dicsőség, és remélem, hogy a diákok, akiket tanítottam, szépen gondolnak rám, és nem úgy fognak mellettem elmenni, hogy félrefordítják a fejüket. Szerintem egy tanítónak szép elismerés, ha volt tanítványai szeretettel gondolnak rá. Amikor utolsó éves tanítóképzősök voltunk, a magyartanárnőnk elhívta Implon Irén újságíró, hogy készítsen velünk interjút, és akkor mindenkit megkérdeztek, hogy miért lett pedagógus. Az osztálytársaim általában azt mondták, hogy ez küldetés, így meg úgy, egy szolgálat. Én azt mondtam, hogy a tanító példaképe kell hogy legyen a tanítványának.

Beszélgetőtársamat a családjáról is kérdeztem. Vegyész mérnök férje tanítócsalád gyermeke: apósa református lelkész, esperes volt, anyósa tanítónő.

– *A férjem nagyon sokat segített nekem: mivel nem nagyon voltak szemléltetőeszközaink, azokat a férjem családjának segítségével teremtettük elő. A férjem a Sinteza gyárban dolgozott, szépen rajzolt. Sajnos már 11 éve meghalt. Van két gyermekünk, a nagyobbik Hajdúböszörményben él, szeptemberben várjuk az unokát, most vettek ott házat. A kisebbik lányom Nagyváradon él. Gyermekeim elismertek a munkahelyükön. Azt látták, tanulták tőlünk, hogy becsületesen és odaadással kell dolgozni.*

– *Hogy érzi magát most, hogy eljött az idő, amikor nyugdíjba kell vonulni?*

– *Még nagyon új ez az érzés, erről még nem tudok sokat mondani. Ami azt illeti, nem kell többé annyi papírmunkát végezni, táblázatokat, jelentéseket készíteni...*

Dérer Ferenc